

Шевяков Юрій

к. с.г. н., доцент кафедри аграрної економіки
ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут»
м. Ніжин, Україна

ДИВЕРСИФІКАЦІЯ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ ЯК ДІЄВА СТРАТЕГІЧНА ОРІЄНТАЦІЯ В АГРОПРОМИСЛОВІЙ СФЕРІ

У наш час сільськогосподарське виробництво є одним з найважливіших секторів національної економіки. Протягом декілька років становище сільського господарства погіршилося. Перш за все, спад виробництва в сільському господарстві привів до того, що показники обсягу валової продукції значно зменшились. Нестабільність зовнішнього середовища, зумовлена ринковим попитом і відсутністю стабільної аграрної політики, яка не дозволяє господарчим суб'єктам будувати довгострокові плани, не забезпечує стійкого господарювання підприємствам галузі, змушуючи їх шукати альтернативи сформованій спеціалізації виробництва. Також слід зауважити, що в нашій країні як практичний, так і теоретичний досвід у даній сфері не накопичений. Сьогодні рішення економічних проблем сільського господарства сприятиме вирішенню соціальних проблем території, і, в першу чергу, підвищенню рівня зайнятості, а значить, рівня життя населення. Це обумовлює актуальність дослідження аспектів розвитку стратегій диверсифікації діяльності сільськогосподарських підприємств, що враховує різноманіття і складність факторів, які впливають на сучасний стан сільського господарства.

Мета дослідження полягає в тому, щоб ґрунтуючись на визначенні місця диверсифікації у сучасній організації суспільства, обґрунтувати перспективні напрямки підвищення рівня диверсифікації діяльності аграрного підприємства.

Зоренко О.В. у своїх дослідженнях підкреслює, що диверсифікація виробництва у сфері агропромислового комплексу – це розширення номенклатури й асортименту, зміна виду продукції, що виробляється підприємством, освоєння нових видів виробництва для підвищення ефективності виробництва, отримання економічної вигоди, запобігання банкрутства з урахуванням екологічних та соціальних потреб населення [1].

Впровадження диверсифікації в сільськогосподарське виробництво є беззаперечно допоміжним, а то й головним фактором забезпечення конкурентоспроможності сільськогосподарського підприємства. Вибір стратегії диверсифікації дає змогу підвищити конкурентоспроможність продукції та підприємства, збільшити її збут завдяки повнішому задоволенню потреб споживачів.

Спонування до інтеграції з вітчизняними переробними підприємствами підвищує рівень їх завантаженості, підвищує рівень їх конкурентоспроможності на внутрішньому та світовому ринку і сприяє забезпеченню економічної та продовольчої безпеки держави [3].

Диверсифікація як дієва стратегічна орієнтація агросервісних підприємств на різних стадіях їх життєвого циклу, яка орієнтована насамперед на забезпечення ринкової стійкості підприємств, реалізується на основі організаційно-економічного механізму, що передбачає ідентифікацію

стратегічної позиції підприємства, стратегічних альтернатив його диверсифікації, а також обґрунтування комплексу ефективних засобів імплементації стратегії розширення. Ці складові механізму диверсифікації діяльності агросервісних підприємств становлять цілісну систему на засадах взаємозалежності та компліментарності [2].

Диверсифікація несе підприємствам такі переваги:

- диверсифікація дає змогу підприємствам найбільш досконало використовувати власні матеріальні ресурси;
- правильний вибір стратегії диверсифікації дає змогу підвищити конкурентоспроможність продукції та підприємства, збільшити збут продукції аграрного сектора завдяки задоволення потреб споживача;
- диверсифікація сприяє ефективному забезпеченню економічної та продовольчої безпеки держави;
- інтеграція переробки підприємств АПК підвищує рівень їх завантаженості;
- від глибини диверсифікації та рівня кооперації залежить повнота використання природно-ресурсного та господарського потенціалу;
- диверсифікація аграрних підприємств дає змогу отримати синергійний ефект;
- при диверсифікації підприємств аграрного сектора зменшиться ступінь підприємницького ризику через ліквідацію залежності від єдиного виду продукції.

Загрози, що несе диверсифікація:

- диверсифікація не завжди дає змогу використати переваги спеціалізованого виробництва;
- невдалий вибір стратегії диверсифікації може привести до економічних втрат підприємства;
- можливий ефект втрати мотиву виробництва;
- управляти диверсифікованим виробництвом значно складніше;
- диверсифікацію недоцільно застосувати на підприємствах з низьким рівнем концепції виробництва;
- невдале розміщення номенклатури продукції, що її виробляють окремі фірми та об'єднані диверсифікації підприємства може привести до банкрутства;
- об'єднання двох підприємств, які виробляють різні види продукції – як засіб розширення перспектив розвитку підприємства може привести до збільшення економічних ризиків.

Підсумовуючи викладене, можна зробити висновок, що підвищення рівня диверсифікації діяльності аграрного підприємства необхідно здійснювати надзвичайно обережно, враховуючи в кожному випадку специфіку виробництва, структуру конкуренції на ринку збуту готової продукції.

Список використаних джерел

2.Ткачук В.І. Диверсифікація сільської економіки: соціально-економічний ефект // Економіка АПК №4. – 2009. – 129–132.

3. Шеленко Д.І Сільськогосподарські підприємства Івано- Франківського Прикарпаття після реформи. – Івано-Франківськ: Видавничо-дизайнерський відділ ЦІТ, 2007. – 180 с.